

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Павлова Тетяна, Долженко Людмила, Перегінець Михайло
Національний університет фізичного виховання і спорту України

DOI: 10.32540/2071-1476-2019-4-169

Annotation

Introduction and purpose of the study. The article presents and substantiates the need to improve the training of specialists in the field of physical culture and sports. The necessity of introducing innovative methods of conducting academic classes on special disciplines in the preparation of future specialists of the educational degree "Master" is theoretically substantiated.

Hypothesis the study is that the training of future specialists in the field of physical culture and sports with the use of innovation will provide an opportunity for interesting and creative pursuit of special courses, thereby increasing the motivation of students to study. This, in turn, can induce the use of innovative technologies in their future professional activities and the organization of physical education lessons, thus contributing to increasing the motivation of schoolchildren for physical education at school

Materials and methods. Determining the significance and level of mastery of the Master's degree by the innovative methods of conducting classes was conducted using questionnaires. In the course of the research, the following research methods were used: analysis and generalization of literary sources, pedagogical observation, sociological methods (questionnaires), methods of mathematical statistics.

The research was conducted on the basis of the National University of Physical Education and Sports of Ukraine with students who study at the educational level "Master" in specialties 017 "Physical Culture and Sport" and 014 "Secondary Education" (Physical Culture). The study was attended by 30 students.

Results. Scientists have shown a close relationship between the volume of motor activity and physical health of a person. Unfortunately, the lessons of physical culture are less like schoolchildren. Such a situation requires the improvement and modification of the means and methods used by the teachers of physical culture for years, which will enable the school youth to engage in physical education. Studies conducted indicate that most students were not familiar with the innovative forms of occupation and their influence on cognitive activity of students. This suggests that there is a need to introduce significant changes in the process of training specialists in higher education for the more successful mastery of the future specialty.

Conclusions: It is established that the introduction of interactive methods into the learning process makes it more interesting, promotes the motivation for learning and the interest in studying the discipline itself, which is taught using innovative methods.

Key words: students, innovations in the process of physical education, institutions of higher education.

Анотація

Вступ і мета дослідження. У представленій статті викладено та обґрунтовано потребу вдосконалення процесу підготовки фахівців у галузі фізичної культури і спорту. Теоретично обґрунтовано необхідність упровадження інноваційних методів ведення академічних занять зі спеціальних дисциплін при підготовці

майбутніх фахівців освітнього ступеня «Магістр».

Гіпотеза дослідження полягає у тому, що підготовка майбутніх фахівців в галузі фізичної культури і спорту із застосуванням інноваційної діяльності надасть можливість цікаво та креативно проводити заняття зі спеціальних дисциплін і тим самим підвищить мотивацію студентів до навчання. Це в свою чергу може спонукати застосовувати інноваційні технології в своїй майбутній професійній діяльності, організації уроків з фізичної культури і таким чином сприятиме підвищенню мотивації школярів до занять фізичним вихованням в школі.

Матеріали та методи. Визначення значимості та рівня володіння студентами освітнього ступеня «Магістр» інноваційними методами проведення занять проводилось за допомогою анкетування. В ході дослідження використовувались такі методи досліджень як: аналіз та узагальнення літературних джерел, педагогічне спостереження, соціологічні методи (анкетування), методи математичної статистики.

Дослідження проводились на базі Національного університету фізичного виховання і спорту України зі студентами, які готуються отримати освітній ступінь «Магістр» за спеціальностями 017 «Фізична культура і спорт» та 014 «Середня освіта» (Фізична культура). В дослідженні взяло участь 30 студентів.

Результати. Науковцями доведено тісний взаємозв'язок між обсягом рухової активності та фізичним здоров'ям людини. На жаль, те, як проводяться уроки фізичної культури, все менше подобається школярам. Така ситуація потребує вдосконалення та модифікації засобів і методів, якими користуються роками вчителі фізичної культури, що надасть можливість зацікавити шкільну молодь до занять фізичною культурою. Проведені дослідження зазначають, що більшість студентів не були знайомі з інноваційними формами проведення занять та їх впливом на пізнавальну діяльність студентів. Це свідчить про те, що існує необхідність введення суттєвих змін у процес підготовки фахівців у вищій школі задля більш успішного оволодіння майбутньою спеціальністю.

Висновки: встановлено, що впровадження інтерактивних методів у процес навчання робить його більш цікавим, сприяє підвищенню мотивації до навчання та зацікавленості до вивчення самої дисципліни, яка викладається з використанням інноваційних методів.

Ключові слова: студенти, інновації у процесі фізичного виховання, заклади вищої освіти.

Анотація

Введение и цель исследования. В представленной статье изложена и обоснована необходимость совершенствования процесса подготовки специалистов в области физической культуры и спорта. Теоретически обоснована необходимость внедрения инновационных методов ведения академических занятий по специальным дисциплинам при подготовке будущих специалистов образовательного ступеня «Магистр».

Гипотеза исследования заключается в том, что подготовка будущих специалистов в области физической культуры и спорта с применением инновационной деятельности позволит интересно и креативно проводить занятия по специальным дисциплинам, что повысит мотивацию студентов к обучению. Это в свою очередь может побудит применять инновационные технологии в своей будущей профессиональной деятельности, организации уроков по физической культуре. Это будет способствовать повышению мотивации школьников к занятиям физическим воспитанием в школе.

Материалы и методы. Определение значимости и уровня владения студентами образовательной ступеня «Магистр» инновационными методами проведения занятий проводилось с помощью анкетирования. В ходе исследования использовались такие методы исследований, как: анализ и обобщение литературных источников, педагогическое наблюдение, социологические методы (анкетирование), методы математической статистики.

Исследования проводились на базе Национального университета физического воспитания и спорта Украины со студентами, которые готовятся получить образовательную степень «Магистр» по специальностям 017 «Физическая культура и спорт» и 014 «Среднее образование» (Физическая культура). В исследовании принимали участие 30 студентов.

Результаты. Учеными доказана тесная взаимосвязь между объемом двигательной активности и физическим здоровьем человека. К сожалению, то, как проводятся уроки физической культуры все меньше нравится школьникам. Такая ситуация требует совершенствования и модификации средств и методов, которые годами используют учителя физической культуры, что позволит заинтересовать школьную молодежь к занятиям физической культурой.

Проведенные исследования отмечают, что большинство студентов не были знакомы с инновационными формами проведения занятий и их влиянием на познавательную деятельность студентов. Это говорит о том,

что существует необходимость введения существенных изменений в процесс подготовки специалистов в высшей школе для более успешного овладения будущей специальностью.

Выводы: установлено, что внедрение интерактивных методов в процесс обучения делает его более интересным, способствует повышению мотивации к обучению и заинтересованности к изучению самой дисциплины, которая преподается с использованием инновационных методов.

Ключевые слова: студенты, инновации в процессе физического воспитания, учреждения высшего образования.

Вступ. Проблема збереження та зміцнення здоров'я населення нашої країни стає все актуальнішою. Науковці б'ють на сполох, адже кількість здорових людей в Україні постійно знижується у всіх вікових групах. Дані, отримані Т.М. Бала [1], С.Ю. Герасименко [2], І.П. Масляк [5], вказують, що близько 80 % учнів загальноосвітніх шкіл мають відхилення у стані здоров'я та недостатній розвиток фізичних якостей. На думку Т.Ю. Круцевич [3], О.А. Томенко [7], Н.В. Москаленко [6] та інших однією з основних причин є недостатній середньодобовий обсяг рухової активності, що не відповідає гігієнічним нормам і негативно впливає на більшість функцій організму.

Велике значення у зміцненні здоров'я, підвищенні рухової активності, працездатності та зниженні стомлюваності в період навчання відіграють заняття фізичною культурою. Однак дослідження, які проводились з метою визначення мотиваційної складової школярів до занять фізичною культурою засвідчують, що учням, починаючи з 5 класів, на уроках фізичної культури нецікаво. Причиною нецікавості зазначають одноманітність уроків, методів та засобів, які постійно використовуються вчителями на уроках. Така тенденція нівелює головне оздоровче завдання уроку фізичної культури, яке полягає у збільшенні обсягу рухової активності учнів, що в свою чергу призводить до погіршення фізичного здоров'я школярів. Вирішення даної проблеми ми вбачаємо у вдосконаленні процесу

підготовки фахівців в галузі фізичної культури і спорту із застосуванням інноваційних методів навчання, а саме – інтерактивних технологій.

Гіпотеза дослідження полягає у тому, що підготовка майбутніх фахівців в галузі фізичної культури і спорту із застосуванням інноваційної діяльності надасть можливість цікаво та креативно проводити заняття з спеціальних дисциплін, що підвищить мотивацію студентів до навчання. Це, в свою чергу, може спонукати застосовувати інноваційні технології в своїй майбутній професійній діяльності, організації уроків з фізичної культури, тобто, сприятиме підвищенню мотивації школярів до занять фізичним вихованням в школі.

Матеріали та методи. Дослідження проводились на базі НУФВСУ зі студентами, які готуються здобути освітній ступінь «Магістр» за спеціальностями 017 «Фізична культура і спорт», та 014 «Середня освіта» (Фізична культура). В дослідженні взяло участь 30 студентів.

Методи дослідження: При проведенні досліджень нами використовувались такі методи: аналіз та узагальнення літературних джерел, педагогічне спостереження, соціологічні методи (анкетування), методи математичної статистики.

Результати. Останнім часом особливим є запит на осучаснення шкільної освіти для ведення інтерактивних сучасних занять, де школярі матимуть можливість ширше розкривати свої можливості та креативно мислити.

Заняття з фізичної культури не стали винятком. Однак такі зміни демонструють неготовність вчителів організувати сучасний освітній простір у закладах, що і не дивно, адже підготовка майбутніх педагогів відбувається за традиційними методами навчання, які побудовані на парадигмі «підтримуючого навчання», тобто на принципі трансляції та відтворення студентам готових зразків навчальної діяльності, тому така "енциклопедична освіта" потребує вдосконалення, щоб відповідати сучасним викликам.

Вирішення вказаної проблеми можна отримати в ході вдосконалення системи підготовки спеціалістів до інноваційної діяльності. На початку навчального року нами було проведено анкетування з метою визначення ставлення студентів освітнього ступеня «Магістр» Національного університету фізичного виховання і спорту до інноваційної діяльності, на основі чого розроблено систему заходів для поглиблення знань студентів щодо інноваційної діяльності в галузі фізичної культури і спорту. Дані рекомендації були впроваджені у процесі вивчення дисциплін «Методологічні основи навчання та сучасні інноваційні технології у фізичному вихованні» та «Організація спортивно-масової роботи в спортивних клубах у закладах вищої освіти». Нами були запропоновані для вивчення такі інтерактивні методи навчання: інформаційне повідомлення, мінілекції, "мозковий штурм", аналіз історій та ситуацій, рольові ігри, запитання та відповіді, дебати [8].

Структура тренінгу в процесі навчання за інноваційною технологією [4]

СТРУКТУРА ТРЕНІНГУ			
I. Вступна частина -Знайомство - Очікування - Правила	II. Основна частина -Міні-лекція -Інформаційне повідомлення -Презентації -Запитання і відповіді -"Мозковий шторм"	III. Практична частина -Робота в групах -Аналіз історій -Рольові ігри -Дискусії	IV. Заключна частина -Зворотній зв'язок -Релаксація -Завершення тренінгу

Основними формами організації були групова робота, робота в парах, індивідуальна робота. Використання цих методів у навчальному процесі обумовлено специфікою запропонованої теми, метою, завданнями, специфікою основних засобів, які забезпечують високий рівень знань, необхідних навичок і вмінь працівників фізичної культури. Нами застосовувались методи, які спрямовані на стимуляцію взаємодії студентів у групових формах занять та орієнтовані на власну активність студентів під час динамічного навчального процесу. Заняття проходили за чітко визначеною структурою тренінгу, яка представлена в таблиці 1.

I. Вступна частина включала: знайомство учасників, визначення очікувань від занять, встановлення правил роботи на тренінгу.

II. Основна частина включала: міні-лекції, інформаційні повідомлення, "мозковий шторм", запитання і відповіді, роботу в групах.

III. Практична частина включала: презентації, обговорення, дискусії, рольові ігри, роботу в групах.

IV. Заключна частина включала: зворотній зв'язок зі студентами, завершення тренінгу.

Вступна частина тренінгу передбачає вирішення таких завдань:

- оцінка рівня засвоєння матеріалу попереднього тренінгу (отримання зворотного зв'язку). Зазвичай це відбувається в формі опитування (що найбільше запам'яталося чи сподобалося на минулому тренінгу);

- актуалізація теми поточного тренінгу і виявлення очікувань;

- створення доброзичливої і продуктивної атмосфери (цей етап називають загальним терміном «знайомство»). Він проходить у формі самопрезентації чи взаємопрезентації учасників тренінгу;

- підтримання демократичної дисципліни у формі прийняття,

уточнення або повторення правил групи.

Основна частина тренінгу – кілька тематичних завдань у поєднанні з вправами на зняття м'язового і психологічного напруження. В основній частині тренінгу іноді виділяють теоретичний і практичний блоки. Проте цей поділ є досить умовним. Адже знання (як і уміння та навички) на тренінгу здобуваються у процесі виконання практичних завдань (міні-лекції у формі бесіди, презентації, взаємонавчання, робота в групах).

Заключна частина тренінгу охоплює:

- підбиття підсумків;
- отримання зворотного зв'язку за тематикою поточного тренінгу;

- релаксацію і процедури завершення тренінгу.

Форма проведення тренінгу має суттєве значення, однак головним є його зміст. Для того, щоб реально вплинути на свідомість і поведінку студентів, зміст тренінгу повинен:

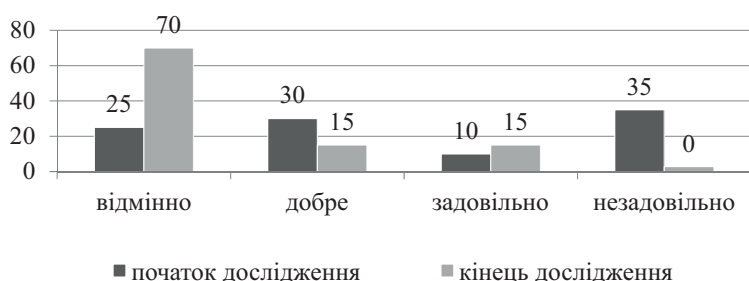
- бути ретельно спроектованим;

- бути максимально наближеним до потреб і проблем учасників;

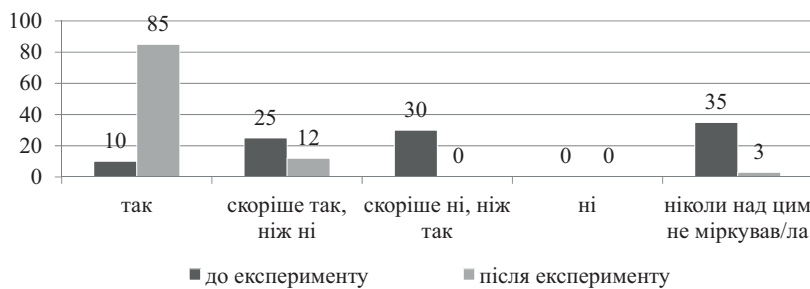
- враховувати рівень їх актуального розвитку і завдання найближчого розвитку;

- орієнтуватися на формування цінностей, знань, умінь і навичок, які є основою позитивної поведінки;

- включати обговорення делі-

Рис. 1. Результати відповіді на питання анкети: Яке Ваше відношення до введення в процес навчання інтерактивних методів?

Рис. 2. Результати відповіді на питання анкети: Як Ви вважаєте, чи покращить рівень знань студентів проведення занять з використанням інтерактивних методів?

катних тем не ізолювано, а в контексті інших важливих проблем.

Під час проведення занять за інтерактивною технологією ми використовували міні-лекції як тренінговий метод навчання, коли потрібно передати студентам досить великий обсяг нової і не дуже простої інформації. Викликати інтерес до лекції, викладач повинен чітко сформулювати мету і ясну структуру, щоб вона відповідала потребам учасників тренінгу, бути доступною для розуміння на актуальному рівні їх інформованості та компетентності. При цьому, щоб не втрачати захопливість, добре розбавляти виклад матеріалу прикладами, випадками з життя, маловідомими цікавими фактами, цитатами. Для підвищення інтересу студентів під час лекцій ми використовували різноманітні прийоми, наприклад:

- аудіовізуальні презентації

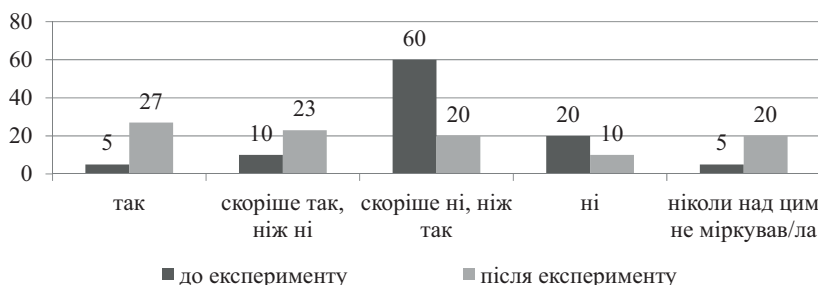
(слайди, відеофільми тощо);

- запитання – відповіді, відповідність яких темі лекції та витрати часу на них викладач ретельно контролює;

- заздалегідь підготовлені виступи слухачів, покликані представити різні погляди на предмет лекції.

Наприкінці другого семестру навчання біло проведено заключне анкетування, яке дало змогу провести аналіз відповідей студентів та побачити зміни, які відбулись у процесі оволодіння знаннями інноваційних технологій.

Варто зазначити, що на початку експерименту на питання анкети «Яке Ваше ставлення до введення в процес навчання інтерактивних методів?» студенти відповіли: відмінно – 25% студентів, добре – 30%, задовільно – 10% та незадовільно – 35% студентів. Але ці показники зна-

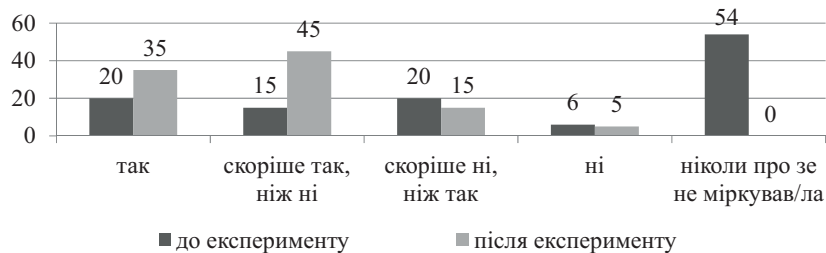
Рис. 3. Результати відповіді на питання анкети: Як Ви вважаєте, чи покращить відвідування студентами занять з використанням інтерактивних методів?

чно відрізняються від відповідей, які були отримані наприкінці досліджень, відповідно: 70% – відмінно, 15% – добре та 15% – задовільно. Оцінку незадовільно не виставив жоден студент (Рис. 1).

На питання «Як Ви вважаєте, чи покращить рівень знань студентів проведення занять з використанням інтерактивних методів?» студенти відповіли наступним чином. На початку дослідження: «Так» відповіли 10% студентів; «Скоріше так, ніж ні» – 25%; «Скоріше ні, ніж так» – 30%; «Ні» – не було жодної відповіді; «Ніколи над цим не міркував/ла» – 35% студентів. Такі відповіді, особливо те, що студенти навіть про це не замислюються, свідчать про пасивність та відсутність зацікавленості студентів педагогічним процесом. Кінцеві результати опитування показали такі результати: «Так» відповіли 85% студентів; «Скоріше так, ніж ні» – 12%; «Скоріше ні, ніж так», «Ні» – не було жодної відповіді та «Ніколи над цим не міркував/ла» – 3% студентів (Рис. 2).

Наступним питанням було «Як Ви вважаєте, чи покращить відвідування студентами занять з використанням інтерактивних методів?». На початку дослідження: «Так» відповіли 5% студентів; «Скоріше так, ніж ні» – 10%; «Скоріше ні, ніж так» – 60%; «Ні» – 20%; «Ніколи над цим не міркував/ла» – 5% студентів. Кінцеві результати опитування показали наступні результати: «Так» відповіли 27% студентів; «Скоріше так, ніж ні» – 23%; «Скоріше ні, ніж так» – 20%, «Ні» – 10% та «Ніколи над цим не міркував/ла» – 20% студентів (Рис.3.3).

Наступне запитання анкети стосувалось безпосередньо подальшої перебудови процесу навчання та введення в педагогічний процес інтерактивних методів навчання «Чи є у Вас бажання, щоб більшість дисциплін викладались з використанням інтерактивних методів?». На це питання на початку експеримен-

Рис. 4. Результати відповідей на питання анкети: "Чи є у Вас бажання, щоб більшість дисциплін викладалась з використанням інтерактивних методів?"

Рис. 5. Результати відповідей студентів на запитання "Як Ви вважаєте, чи сприяє використання інтерактивних методів у процесі навчання підвищенню зацікавленості до дисципліни, що вивчається?"

Рис. 6. Результати відповідей студентів на запитання анкети: "Як Ви вважаєте, чи сприяє використання інтерактивних методів у процесі навчання підвищенню бажання студентів до самостійної роботи з дисципліни, що вивчається?"

ту більшість студентів відповіли, що вони про це навіть не міркували – 54%, «Так» відповіли 25% студентів, «Скоріше так, ніж ні» – 15%; «Скоріше ні, ніж так» – 20%, «Ні» – 6% студентів. Після того, як завершився експеримент

та студенти були ознайомлені із самими поширеними інтерактивними методами, вони суттєво змінили свою думку. «Так» відповіли 35% студентів, «Скоріше так, ніж ні» – 45%; «Скоріше ні, ніж так» – 15%, «Ні» – 5% студентів

(Рис. 4).

Завдяки наступному питанню анкети ми намагались з'ясувати, чи сприяє використання інтерактивних методів у процесі навчання підвищенню зацікавленості до дисципліни, що вивчається. На початку впровадження інноваційних методів у процес навчання студенти відповіли наступним чином: «Так» відповіли 25% студентів, «Скоріше так, ніж ні» – 33%, «Скоріше ні, ніж так» цю відповідь дали 32% студентів та відповіли «Ні» 10% студентів. Але після закінчення курсу дисциплін, в яких ми застосовували інтерактивні методи у процесі навчання, відповіді на запитання виглядали наступним чином: «Так» відповіли 45% студентів, «Скоріше так, ніж ні» – 35%, «Скоріше ні, ніж так» цю відповідь дали 17% студентів та відповіли «Ні» 3% студентів (Рис. 5).

Останнім запитанням запропонованої нами анкети було «Як Ви вважаєте, чи сприяє використання інтерактивних методів у процесі навчання підвищенню бажання студентів до самостійної роботи з дисципліни, що вивчається?» Це питання є важливим відносно сучасної кредитно-модульної системи навчання, в якій велика кількість годин відведена саме на самостійну роботу студентів. Відповіді були наступними: до експерименту відповідь «Так» надали лише 10% студентів, «Скоріше так, ніж ні» відповіли 17% респондентів, «Скоріше ні, ніж так» – таку відповідь дали 43% студентів та відповідь «Ні» – 30%. Після проведення експерименту думка студентів помітно змінилась: «Так» відповіли 35% студентів, «Скоріше так, ніж ні» відповіли 47% респондентів, «Скоріше ні, ніж так» – таку відповідь дали 13% студентів та відповідь «Ні» – 5%, – що свідчить про підвищення зацікавленості та бажання самостійно дізнатись додаткову інформацію, яка сприятиме більш поглибленому вивченню дисципліни. (Рис. 6).

Висновки Результати анкетування дають можливість стверджувати, що впровадження інтерактивних методів у процес навчання робить його більш цікавим, сприяє підвищенню мотивації до навчання та зацікавленості до вивчення самої дисципліни, яка викладається з використанням інноваційних методів.

Ми можемо зазначити, що всі надані респондентами відповіді змінилися після проведення експериментальних досліджень на краще. Це дає нам можливість

стверджувати, що більшість студентів раніше не брали участь у впровадженні інтерактивних форм навчання, не були знайомі з їх впливом на пізнавальну діяльність. Це говорить про те, що існує необхідність введення суттєвих змін у процес підготовки фахівців у вищій школі задля більш успішного оволодіння майбутньою спеціальністю.

Перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на визначення якості освіти в процесі підготовки фахівців з фізичного

виховання завдяки впровадженню в педагогічний процес інноваційних методів проведення занять, та корекцію навчальних програм з окремих дисциплін з урахуванням введення інноваційних методів.

Вдячність. Кафедрі Теорії і методики фізичного виховання та студентам груп ІМЗ ФВ1 та ІМЗ ФВ 2 за можливість проведення дослідження.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що не існує конфлікту інтересів

Література

1. Бала Т.М. Зміна рівня фізичного здоров'я школярів 7-9-х класів під впливом вправ черлідінга. Спортивний вісник Придніпров'я. 2011. № 2. С. 21-23.
2. Герасименко С.Ю., Жигульова Е.О. Визначення рівня фізичного розвитку і соматичного здоров'я школярів. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. 2016. № 9. С. 108-116.
3. Круцевич Т.Ю., Пангелова Н.Є. Раціональна рухова активність як фактор підвищення розумової працездатності школярів. Спортивний вісник Придніпров'я. № 2. С. 73-76.
4. Кляп М.І. Інноваційні методи навчання у вищій якості інструмент інтернаціоналізації вищої освіти України. Вища освіта України. 2015 № 4. С. 46-53.
5. Масляк І.П., Мамешина М.А., Жук В.О. Стан використання інноваційних підходів у фізичному вихованні обласних загальноосвітніх навчальних закладах. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2014. № 6. С. 69-72.
6. Москаленко Н.В. Теоретико-методичні засади інноваційних технологій в системі фізичного виховання молодших школярів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. наук з фіз. вих. і спорту : спец. 24.00.02 "Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення" Київ, 2009. 42 с.
7. Томенко О.А. Рівень рухової активності підлітків та шляхи його підвищення на основі використання заходів оздоровчо-рекреаційного спрямування. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2013. № 3. С. 19-24.
8. Чорний В.М. Реалізація інноваційних форм на уроках теоретичного та практичного навчання для якості підготовки кваліфікованих робітників. Педагогічні читання. 2013. № 2. С. 52-56.

References

1. Bala T. (2011). Changing the level of physical health of schoolchildren 7-9 classes under the influence of exercise cheerleading. Sports Bulletin Dnieper. 2, 21-23 [in Ukrainian]
2. Gerasimenko S, Zhigulova E. (2016). Determination of the level of physical development and somatic health of schoolchildren. Physical education, sports, and human health, 9, 108-116 [in Ukrainian]
3. Krusevich T, Pangelevova N. (2014). Rational motor activity as a factor for improving the mental performance of schoolchildren. Sports Herald of the Dnieper. 2, 73-76 [in Ukrainian]
4. Klyap M. (2015). Innovative methods of teaching in the university as an instrument of internationalization of higher education in Ukraine. Higher education of Ukraine, 4, 46-53 [in Ukrainian]
5. Maslyak I, Mameshina M, Zhuk V. (2014). The state of using innovative approaches in physical education of regional comprehensive educational institutions. Slobozhansky Scientific and Sport Herald, 6, 69-72 [in Ukrainian]
6. Moskalenko N. Theoretical and methodical foundations of innovative technologies in the system of physical education of junior pupils: author's abstract. dis for the sciences. degree doc. Sciences of Phys. outs and sports: specials. 24.00.02 "Physical Culture, Physical Education of Different Populations" Kyiv, 2009. 42 p.
7. Tomenko O. (2013) The level of motor activity of adolescents and ways to increase it on the basis of the use of recreational and recreational activities. Slobozhansky Scientific and Sport Herald, 3, 19-24 [in Ukrainian]
8. Chorni V. (2013). Realization of innovative forms at the lessons of theoretical and practical training for the quality of training of skilled workers. Pedagogical reading, 2, 52-56 [in Ukrainian]

Павлова Тетяна

Національний університет фізичного виховання і спорту України
м. Київ, вул. Фізкультури, 1, 03680, Україна

Должикова Людмила

Національний університет фізичного виховання і спорту України
м. Київ, вул. Фізкультури, 1, 03680, Україна
email: bupsik@ukr.net, тел. +38(067)4913396

Перегінець Михайло

Національний університет фізичного виховання і спорту України
м. Київ, вул. Фізкультури, 1, 03680, Україна
email: mishkai-f@i.ua, тел. +38(066)3491339